

Nyílt levél a szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti ellátások állami finanszírozásáról

Magyarországon a szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti alap- és szakellátásokat állami, önkormányzati, egyházi és egyéb civil szervezetek által fenntartott intézmények végzik. A fenntartók és a szociális szakmában dolgozók számára nyilvánvaló az a tény, hogy az állami normatíva a legtöbb ellátás esetében nem elegendő a tényleges működési költségek fedezésére.

Az önkormányzatok, hogy a törvényben megszabott feladataikat el tudják látni, az államtól további támogatásban is részesülnek (SZJA átengedett része, gépjárműadó, illetékek, stb.). A nagyobb lélekszámú, illetve a gazdaságilag fejlettebb településeknek van saját bevételi lehetőségük (építményadó, telekadó, kommunális adó, iparűzési adó, idegenforgalmi adó) is, amelyekkel többé-kevésbé ki tudják egészíteni az állami normatívát. A kisebb és hátrányos helyzetű települések vannak gyakran nehéz helyzetben.

Az egyházak is rendelkeznek a normatíván felül további állami forrásokkal. Ingatlanjaik révén bevételre tehetnek szert, hagyományaik, ismertségük, társadalmi beágyazottságuk révén jó esélyük van adományokhoz, hagyatékokhoz, valamint a személyi jövedelemadó egy százalékához való hozzájárulásra. További segítséget jelent számukra „Az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény”.

A nevezett törvény 5. § (1) bekezdése szerint „az egyházi intézményfenntartók által ellátott szociális tevékenységek központi költségvetési pénzellátása az állami és önkormányzati intézményekkel azonos mértékben történik”. A 6. § szerint azonban „az egyházak további támogatásra jogosultak, „amelynek alapja az állampolgárok azon döntése, ahogyan az adott egyház által fenntartott intézmények közszolgáltatásait igénybe veszik”.

Ennek a támogatásnak a mértéke az adott szociális ellátásra vonatkozó állami normatíva százalékában kerül meghatározásra. A támogatás mértéke 1998-ban 28 %, 1999-ben 29.1%, 2000-ben 31.8%, 2001-ben 36 %, 2002-ben 36. 3 % volt, majd 2003-ban (valószínűleg az előző évi béremelések miatt) a támogatás 47. 7 %-ra nőtt.

Ehhez a többlettámogatáshoz nem jutnak hozzá a civil szervezetek! Magyarországon jelenleg a civil szervezetek döntő többsége nem rendelkezik olyan forrásokkal, hogy ezt a hátrányt behozhatnák. Ezzel a megoldással sérül a kliensek esélyegyenlősége. Az adott ellátást igénybe vevő személy nem tehet arról, hogy a lakóhelyén önkormányzati, egyházi vagy civil szervezet látja el a feladatot. Hosszú távon a jelenlegi megoldás azért sem kedvező, mert az egyházi és nem egyházi civil ellátó szervezetek szembeállítását eredményezi.

Mivel a többlettámogatásért az egyházi intézményeknek sem a szakmai létszámokban, sem az ellátások színvonalában semmilyen többletet nem kell biztosítaniuk, az állam e kiemelt támogatással elismeri, hogy a normatívából nem lehet fenntartani a szociális és gyermekjóléti ellátásokat.

A Szociális Szakmai Szövetség a szociális, gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltató intézmények állami finanszírozását tekintve a szektorsemlegesség elvét vallja. Ennek megfelelően azt javasolja, hogy az egyházi és nem egyházi civil, non-profit szervezetek állami támogatása azonos mértékben történjen. Nem az egyházi intézményeknek nyújtott támogatást javasoljuk csökkenteni. Azt igényeljük, hogy a normatívák a szükségletekhez közelítsenek. Ennek érdekében a civil non-profit szektor támogatását az egyházaknak nyújtott támogatás szintjére szükséges emelni.

Budapest, 2003. május 28.

A Szociális Szakmai Szövetség Elnöksége